

‘VERANTWOORD’ WILDPLUKKEN HEEFT VERDERREIKENDE CONSEQUENTIES

Hugh Gallacher

Slangenburg 301, 7423 ZN Deventer, hughgallacher@hotmail.com

Gallacher, H. 2016. Far-reaching consequences of tolerating mushroom picking. *Coolia* 59(4): 199–200.

The recent publications by the NMV on ‘sustainable mushroom picking’ compromise the Society’s credibility as a nature conservation agency, and in the long run will leave her without any arguments to counter threats against the nature that she is supposed to defend.

In de film “Alleman” van Bert Haanstra komt een abrupte overgang voor van een passage waarin iemand in een park de vogeltjes voert, naar een shot waarin kippen aan de lopende band geslacht worden - de voice-over zegt dan: “wij Nederlanders houden zo van vogels, we kunnen ze wel opvreten”.

Aan dat filmfragment moet ik denken als de R weer in de maand zit en de discussies over paddenstoelen plukken weer van wal steken. De hedonistisch ingestelde liefhebbers van paddenstoelen paren natuurhistorische aan culinaire aspiraties: zij determineren en karteren paddenstoelen net zo lief als dat zij ze plukken, bereiden en opeten. De principiële ‘paddenstoelenbeschermers’ daarentegen willen kost wat kost de paddenstoelen laten staan waar ze staan.

De discussie moge zo oud zijn als de weg naar Rome, de argumenten zijn dat ook. Tegenover het argument dat het plukken van paddenstoelen het mycelium, waarvan zij slechts het vruchtlichaam vormen, niet benadelen, staat het argument dat de natuur door ons bewonderd en niet opgegeten mag worden. Wetenschappelijk is nu wel zo’n beetje aangetoond dat het plukken van paddenstoelen de achteruitgang van paddenstoelen niet verweten kan worden. Aan de andere kant: de druk op de paddenstoel wordt de laatste tijd wel erg hoog opgevoerd door de o zo populaire wildplukexcursies, wildplukworkshops, wildplukcongressen, wildplukwebsites en een wildplukwiki. Dit alles ter meerdere glorie van de natuurbeleving!

Het lijkt erop dat de natuurorganisaties zich erbij neerleggen dat paddenstoelen in grote getale uit het bos worden gehaald. Zij beperken zich er slechts toe het overweldigend pluk-enthousiasme in goede banen te leiden: Natuurmonumenten knijpt in haar terreinen een oogje dicht, Staatsbosbeheer verzoekt de wildplukkers vriendelijk niet meer mee te nemen dan de inhoud van een champignonbakje, en de Nederlandse Mycologische Vereniging heeft onlangs een brochure uitgebracht met tips voor verantwoord plukken. De groene organisaties lijken te redeneren: ‘if you can’t beat them, join them’. Maar meebuigen kan ook te gretig, te snel gebeuren. Soms is de rug recht houden een betere strategie. Die situatie doet zich hier voor.

De moderne natuurconsumenten – de crossfietzers, de joggers, de wildkampeerders, de GPS-wandelaars, de schatzoekers, de pokemon-jagers, de survival-helden – zijn prima in staat om voor hun eigen belangen op te komen. Soms hebben zij zelfs eigen belangenorganisaties, maar altijd hebben zij weerbare en goed van de tongriem gesneden woordvoerders. Dat hun belangen onvoldoende gehoord worden, hoeven zij bepaald niet te vrezen. Overal worden voor hen faciliteiten uitgerold. De natuur schikt wel een eindje in. Het probleem is echter dat de natuur zelf onvoldoende gehoord wordt. De biodiversiteit in Nederland holt nog

steeds schrikbarend achteruit. De kwaliteit van natuur en landschap eveneens. En oerqualiteiten als duisternis, stilte, distantie, zijn zeer schaarse goederen geworden. Iedere keer wanneer een nieuwe vorm van natuurconsumptie ontstaat, betekent dit voor de natuur een nieuwe ronde inleveren.

Het is hoogste tijd dat de natuurorganisaties deze teneur het hoofd bieden. Daartoe zijn zij op aarde. Niet om de consumenten te gerieven, maar om pal te staan voor de belangen van de natuur. Grote aantallen leden of donateurs zijn ongetwijfeld heel belangrijk. Juist ook natuurorganisaties moeten investeren in een sterk draagvlak. Maar niet ten koste van hun core business: opkomen voor het groene belang. Natuurorganisaties zijn de advocaten van de natuur en moeten als zodanig niet van wijken weten. Twee ijzersterke, in de discussie over het pro en contra van wildplukken nog maar zelden gehoorde argumenten kunnen de natuuradvocaten in stelling brengen.

Op de eerste plaats het onloochenbaar feit dat een geplukte paddenstoel voor alle volgende natuurliefhebbers verloren is. Het klinkt bijna als een open deur, maar bevat toch een diepe waarheid. Een plukkende natuurconsument verarmt de natuur voor iedereen die na hem komt. Halverwege de jaren vijftig kwamen van rond de grote steden in ons land meldingen binnen van afnemende aantallen paddenstoelen in parken en bossen, waarschijnlijk veroorzaakt doordat schoolkinderen massaal gestimuleerd werden om op school zogenaamde 'herfsttafels' te maken, overigens zonder veel woorden vuil te maken aan de natuurhistorie van de paddenstoel. Terecht dat een decennium later het IVN zich er sterk voor heeft gemaakt om de herfsttafels de school weer uit te krijgen.

Op de tweede plaats de verwachting dat wanneer paddenstoelen plukken-voor-de-pot geaccepteerd wordt, ook andere vormen van oogsten uit de natuur niet langer tegengehouden kunnen worden. Als je paddenstoelen mag oogsten, dan mag je toch zeker ook kievitseieren rapen, wilde eenden vangen in eendenkooien, wilsters flappen, grauwe ganzen schieten, op snoek vissen, stekelbaarsjes vangen, kikkers vangen, mits verantwoord! Als plukken gelegitimeerd is, dan ook hengelen, jagen, achterna zitten en vangen. De rechtgeaarde natuurbeschermer laat zich alle argumenten uit handen slaan die hij heeft om de intrinsieke waarde van wat leeft en groeit, te eerbiedigen. De jager en de visser zien schaterlachend toe, dat de natuurmensen het nu zelf zeggen: mits verantwoord, mag alles naar het leven gestaan worden. De natuurorganisaties zullen braaf brochures publiceren over verantwoord oogsten en de natuurconsumenten trekken tevreden het veld in.

Het tweede argument heeft nog veel verder reikende consequenties. Momenteel vindt er een heftig debat plaats over bebouwing van de Nederlandse kust. De afgelopen drie jaar zijn er maar liefst 1700 recreatie-eenheden bijgebouwd en nog eens 1500 stuks zijn in aanbouw. Minister Schulz vond het aanvankelijk prachtig maar heeft later bakzeil moeten halen onder druk van natuurbeschermingsorganisaties (waaruit blijkt dat weerstand bieden soms wel degelijk zoden aan de dijk zet). De strijd is echter nog niet gestreden want er zijn nog steeds projectontwikkelaars die loeren op grondposities. Met het argument: wie natuur wil beschermen, moet eerst geld verdienen. De natuurbescherming ressorteert niet voor niets onder Economische Zaken! Ook dit is een vorm van natuurconsumentisme: het aanbesteden, transformeren, verbruiken, te gelde maken van de natuur. Ook hier geldt: wie oogsten toestaat, zelfs onder voorwaarden, verliest uiteindelijk de geloofwaardigheid om verzet aan te tekenen tegen het benutten van de 'vrije ruimte' langs de kust. De NMV-opstellers van www.allesoverpaddenstoelen.nl/plukken hadden deze consequenties moeten voorzien.

Zie ook: Gutter, A. 2016. Wildplukken, hype of ramp? Waar staat de NMV in de onstuitbare werkelijkheid? Coolia 59(2): 55-61.